

Internationale Faculteit

voor curientieve filosofie en curientieve psychologie

Een andere wijze van kijken en denken

LevensFilosofie

Vandaag

JANUARI 2020

Duco Schreuder: HOE EN WAAR IS WAAR?

Arnold Spijker: Onbevangenheid.

Greet Snel: MYSTIEK van de TAAL.

R.G. Lens: 'LUISTEREN' VERONDERSTELT NABIJHEID

WAAROM DIT TIJDSCHRIFT?

Hoewel de Internationale Faculteit ooit begonnen is als een filosofische faculteit heeft zij zich langzaam maar zeker ontwikkeld tot een studie- en werkgemeenschap waarin gewerkt en gedacht wordt vanuit de curiëntieve gedachte.

Een tijdschrift waarin we de vragen van "NU" op een actuele wijze benaderd worden. De vragen gaan zowel over *zingeving, maatschappelijke vraagstukken, transitie* en andere problemen. Vragen die het leven RAKEN

Het tijdschrift is NIET gebonden aan bepaalde groepen of groeperingen, maar gaat uit van de ALMENSELIJKHEIDSGEDACHTE.

Een uitgangspunt waar plaats is voor iedereen. Of anders gezegd: een gedachte waar plaats is voor iedereen en die en waar de menselijke maat als "maatgevend" wordt gezien.

De inhoud van het tijdschrift – waar overigens een ieder die denkt een waardevolle bijdrage aan te kunnen leveren – wordt gevoed vanuit het *werkveld zelf, vanuit wetenschappelijke belangstelling en/of een maatschappelijk probleem dat zich aanbiedt*.

Voor suggesties, aanvullingen en ideeën staan we open.

Geachte lezers.

JUBILEUMUITGAVE

December 2019.

Geachte lezers en geïnteresseerden. We zijn blij met de zeer vele reacties die we mochten ontvangen. Met een aantal zijn we nog steeds in gesprek. Ook voor mijzelf heeft het geleid tot een aantal eyeopeners. We hopen dat ook deze uitgave zal leiden tot de nodige reacties.

Geachte lezers, geïnteresseerden.

Vandaag ontvangt u onze jubileumuitgave van Levensfilosofie Vandaag. We mogen ons verheugen in een steeds grotere groep belangstellenden.

Ook zijn we blij met onze "vaste groep" van auteurs en van hen die ons bij tijd en wijle een artikel doen toekomen.

Er is een grote verscheidenheid aan artikelen op verschillend terrein.

We hopen dat u deze uitgave kunt waarderen en –als het kan– ons dat doet weten.

Met hartelijke groet Greet Snel.

HOE EN WAAR IS WAAR?

AUTEUR: Duco Schreuder.

“Filosofische discussies over **realisme** hebben te maken met de vraag wat voor dingen **“echt bestaan”**. Hierbij wordt “echt bestaan” gebruikt in de zin van **“onafhankelijk van wat wij mensen er van denken”**.(Van Braken & Raven. Eds., 1991, p.ix)

Het uitgangspunt is: er is een pre-conceptuele ervaring van de tegenstelling tussen object en subject.

Ik noem de pre-conceptuele ervaring een “geloofsact”. (Schreuder, 2014, sec 2.2.1.) Ik ga er niet van uit dat het subject en object apart bestaan. Ik voel meer voor de niet-tweeheid van de advaita. (Tiemersma, 2008).

Ook de Mul doet dat niet, hij stelt: “Het levende ding geeft in een voortdurende interactie vorm aan zijn omgeving en maakt deze eerst daardoor begrijpelijk”

De vraag naar het ware van de “waarheid” komt bij allerlei menselijke activiteiten voor. Bij deze verschillende activiteiten kunnen meerdere vormen van argumenten ter ondersteuning naar voren worden gebracht die bij een werkhypothese gebruikt kunnen worden. Ze kunnen aanzienlijke verschillen vertonen, maar dat betekent niet dat het “een” goed is en het andere “fout”.

“Aristoteles stelde een klassiek definitie van waarheid op: “Waar is, van iets dat zo is, te zeggen dat het zo is, en van iets dat niet zo is, te zeggen dat het niet zo is|”.

Samenvattend: “waarheid is wat als waarheid wordt aanvaard. Waar is waar als er waar op staat. Dat is de afspraak.

////////////////////.

Onbevangenheid.

Bijdrage van Arnold Spijker

Filosoof en therapeut.

////////////////////

Waarom is in religie *onbevangenheid* zo belangrijk? Ik denk dat het goed is dan eerst te kijken naar wat *onbevangenheid* is. Onder onbevangenheid begrijp ik: *zuiver; frank; oprecht en autonoom. Leven vanuit het bestaansmysterie en ons bevrijden van het juk van de drukkende overtuigingen.*

Hoe minder verklaringen, hoe opener dat je het houdt. Hoe luchtiger en de te dichter je bij de echte bron zit. Het leven onbevangen tegemoet treden levert vrijheid op. Levert bewegingsruimte op. Hoe meer verstarring des te meer een mens zichzelf in z'n denken gevangen zet. Levensspanningen. Je verliest je soepelheid in denken en zijn. **Bevangenheid levert meestal een moeten op. Het levert veelal een dogma op. Daarmee wordt het stug en veroorzaakt oordelen en veroordelen.**

Onbevangenheid kun je formuleren als het onbevooroordeeld denken en kijken. Blijft de vraag: wat het belang daarvan is. Waarom kunnen we de werkelijkheid nooit volledig echt kennen? Onze waarneming is vervormd. Is niet volledig juist. Zit er soms helemaal naast. Het beeld dat in je hersenen ontstaat is een interpretatie van wat zich daarbuiten afspeelt.

De mens heeft vanuit die interpretatie van zijn waarnemingen (schijn)antwoorden geformuleerd en bestaansvragen. Die antwoorden zijn in allerlei vormen van religie terecht gekomen. Eigenlijk zijn die antwoorden daarmee in werkelijkheid Religieus geworden. Het zijn immers alleen maar interpretaties. Iedere vorm van kijken is subjectief. Door deze subjectiviteit benader je je waarnemingen van de werkelijkheid als ge-kend. Je gaat daarmee onachtzaam met de werkelijkheid om, terwijl de werkelijkheid hooguit be-kend voor je is. De werkelijkheid is hypercomplex, waarvoor taal tekortschiet.

Werkelijkheid blijft daarmee –denk ik- een mysterie. Een mysterie dat je beter heel kunt houden door er geen absolute verklaringen over te doen. Die verklaringen kunnen afbreuk doen aan wat “werkelijk” is.

Ikzelf zie het zo: begin met je mond te houden. Begin te beseffen dat je niet de hele waarheid kent. Ik hanteer hiervoor de eerste tao van Lau Tze: “Elke tao die benoemd kan worden, is niet de echte tao”. Dit betekend voor mij wel dat je mag en misschien zelfs “moet” zoeken naar antwoorden, echter wel in het besef dat de beperkingen die dat zoeken met zich mee brengt.

Dit betekent *loslaten van eerdere overtuigingen*. Vanwaar dit belang van het “loslaten”. Bombardeer je je overtuigingen tot waarheid dan krijg

je een systeem dat vervolgens weer problemen opleveren kan. "Oude warheden" gelden misschien zelfs al "heilig". Op zich wellicht geen probleem, tenzij zo'n houding, zulk een idee een mens problemen begint op te leveren. Daar komen we dan op het besef van het belang van onbevangenheid. Zodra het wereldbeeld van een mens hem problemen oplevert zet hij zichzelf daarmee gevangen.

In een hulpverlenings-praktijk probeer je dit door theoretische initiatie duidelijk te maken. Uit te leggen dat je dezelfde werkelijkheid heel makkelijk ook op een andere manier verklaren kunt. Sterker nog: dat er eigenlijk geen geldende, blijvende verklaring van de werkelijkheid is.

Stilstaan: anders leren kijken opent een poort naar een "nieuwe" werkelijkheid. NIET echt nieuw, je kijkt alleen anders en ziet dardoor iets anders en krijgt men ruimte voor het *mysterie van de werkelijkheid*.

De mystici hebben ons al gewezen op het belang/besef dat je geen antwoord moet geven op de door het leven gestelde vragen. "Meister Eckhard" formuleerde het zo : God is zo groot dat je er niets over zeggen moet; elke uitspraak die je over God doet, doet hem tekort. (Geen letterlijk citaat). Door te leven vanuit dit *bestaansbesef*, wordt het bestaan in werkelijkheid rijker. Rijker, omdat een antwoord een beperking inhoud. Prof. Van Essen meent daarom dat

onbevangenheid de best denkbare bestaanshouding is. Een houding die volgens hem echte religie is.

Waarom lukt zo'n houding zo moeilijk? Volgens Prof. Van Essen ligt de bron ervan in de *existentiële bestaansangst*. Die angst levert mensen onzekerheid op. Bestaansangst, bestaansvrees. Godsdienst en wetenschap proberen een antwoord te geven op de existentiële angst, bestaansangst van de mens.

Ik denk dat we meer vanuit het *"bestaansmysterie"* moeten leven. In een onbevangenheid. In een besef dat ons waarnemen beperkt en subjectief is.

Ons zo kunnen bevrijden van drukkende overtuigingen en daarmee ruimte krijgen het mysterie te aanvaarden en te beleven.

Hierdoor krijgt het leven een diepere dimensie. Misschien lukt het ons om de mens die levensproblemen ervaart hier iets van over te dragen en te bevrijden van het juk van drukkende overtuigingen.

////////////////////////////////////.

MYSTIEK van de TAAL.

Bijdrage van Greet Snel

Met dank aan de waardevolle bijdrage van Adeleijd.

////////////////////////////////////

In ons bestaan is de taal van fundamenteel belang. Het is immers de taal die ons met elkaar doet verbinden, maar wordt deze altijd wel onderling begrepen? Veel "spraakverwarringen" en daardoor het "elkaar niet begrijpen" maak dat het "spreken-met-elkaar" tot conflicten kan leiden.

Maar juist de taal kan ook "iets" oproepen wat ons "raakt": een gedachte, een boek, een zangstuk, toneel.

Het is dat element dat we hier graag willen benaderen, met andere woorden: de mystiek van de taal.

WAT IS DICHTEN?

Wat is dichten? Woorden vinden// voor wat niet gezegd kan zijn:// Geur van zomer, kracht van winden, iets van vreugde of van pijn;

Alles wat een mens kan raken:// levensmoed of dankbaarheid, // doelloosheid of lichtend baken, // juichen soms om wat verblijdt.

Wat is dichten? Veel vermoeden, // weten dat je 't niet verklaart; // zoveel hoofden, zoveel hoeden

Elk ziet het naar eigen aard, // ieder leeft zijn rouw of woede... // Dichter is... wie beelden baart.

Ja dichten is veel vermoeden, maar niet altijd onder woorden kunnen brengen!

Het laat het leven veelal zien in al haar vormen en raadselen: het leven is mystiek, gelijk ook de natuur en de taal. De natuur waarin we leven is mystiek en waarvan we genieten en ons doet verwonderen. Zie de prachtige herfstkleuren, ruik de aarde en realiseer je dan de grootsheid van-al-het-zijn! Het "zijn" waarin we aanwezig-zijn en ons "bewegen". Dat maakt dat dat "alles" "iets" voor ons betekent, ons bewust doet zijn in het "nu". Dat aanwezig zijn-in-de-wereld zouden we kunnen omschrijven als "zijnsmysterie" d.w.z. "het staan in de wereld". Het "aanschouwen" van dat al wat zich aan ons openbaart en daar oog voor hebben.

WOLKEN

De wolken tekenen luchtkastelen// en vinden ook de elfen uit, // Ze willen met ons dromen delen// en maken nieuwe sprookjes uit.

Ze schilderen dieren en zelfs bomen, // proberen lichte tinten graag// ze jagen voort en durven schromen// en vatten ieder bij de kraag.

Maar 't leven gaat niet als de wolken; // het licht en schreit maar keert niet weer// en zelfs geen vers kan echt vertolken

Wat ik hier van de wolken leer; // laat dromen steeds je ziel bevolken// maar leg je ook bij de feiten neer.

Ja: de taal heeft macht en kan ook tot "kracht" worden, maar zij kan ook de "verbeelding-wekken; je gemoed en je innerlijk raken. Je intuïtie wakker maken, je de dagelijkse vanzelfsprekende dingen opeens duidelijk maken en een verdieping geven aan je leven. Het is dit bewust-

worden dat ons de vragen van het leven doet stellen. Vragen over het hoe en waarom van ons bestaan, waarom zijn we er en hoe is dit alles ontstaan?

Als we dan om ons heen kijken, de dag overdenken en alles zien wat aan ons voorbij gegaan is dan zijn deze de existentiële vragen die de woorden vormen en tot taal maken.

Het leven is mystiek. En zo het “zien” ons in het leven plaatst, zetten de woorden ons in een mystieke verhouding van-al-het-zijnde dat geopend kan worden door de taal van de woorden die gezegd worden.

Zo kan taal een vorm van religie worden, een vorm die ons open-doet-staan voor de werkelijkheid waarin we vertoeven. Het gaat om dat religieuze gevoel, die gevoeligheid om “open-te-staan”: voor al wat is! En dat in al haar vormen. Dat gevoel staat los van “niet-geloven”, het is een mystiek gevoel dat we mogen beleven als we oprecht openstaan voor de wereld-om-ons-heen.

*ER IS IETS IN DE DINGEN DAT
ONTROERT... ..*

*Er is iets in de dingen dat ontroert;// het
is de schoonheid niet der bloemen,//
noch het glanzen van een blad, noch
t’roepen// van de roerdomp in de nacht.
Het is// daarin, maar ook daarachter en
daarboven// en daaronder, dieper in de
grond, die// warm en geurig is als
versgebakken brood.*

*Het zijn de sappen die onzichtbaar
blijven,// diep in de wortels en het hart
waarin het// leven roert. Het zijn de
klanken en geluiden// die een kind kan
horen als het zijn oor// te luisteren legt
dicht aan de grond. Het is// het rillen van
de wingerdrank wanneer uw// hand haar*

*aanraakt, en het beven van de// kever op
het blad, dat groeit en zwelt,// Hier is het
dons der distelbloemen en de pijn der
wonden die uw vlees doorsplijt,// Het
zijn de tekenen van Gods aanwezigheid.*

Uit: Voorbij de grenzen. Door Pieter G. Buckinx.

*In de mystiek kan de poëzie en weg
“banen” zij kan zelf religieus worden in
die zin dat zij openstaat voor het
mysterieuze dat achter de zichtbare
werkelijkheid is en tracht dat door
woorden te duiden.*

*Taal verbindt, verbindt een groter geheel,
dat door iedereen die daarvoor openstaat
ervaren kan worden. In de taal treedt zij
in verbinding met de ander, maar ook
met de Andere. Dat is de KRACHT van
de taal, maar tevens haar mystiek.*

*////////////////////////////////////
////////////////////////////////////.*

'LUISTEREN' VERONDERSTELT NABIJHEID

Bijdrage van R.G. Lens, sociotherapeut.

In onze maatschappij lijkt het of het "praten" belangrijker is dan het luisteren.

Luisteren veronderstelt de genegenheid "om-iemand aan-te-horen", serieus te nemen.

Luisteren veronderstelt een attitude die gericht is op het vermogen om de ander te laten vertellen en het vertrouwen te geven dat naar zijn/haar verhaal gehoord wordt.

Luisteren veronderstelt dat het "horen-naar" een basis VORMT OM TOT EEN FUNDAMENTEEL AMEN-GESPREK TE KOMEN. Het gaat in het luisteren om tot een horizontale benadering te komen, dat wil zeggen: dat beide gesprekspartners elkaar serieus nemen.

Hij keek me vertwijfeld en onderzoekend aan. Het was duidelijk dat hij deze methode van samen-spreken niet gewend was. In zijn optiek werd er nooit naar hem gehoord en werden alleen vragen gesteld die door de vrager geïnterpreteerd werden. Als hij dan aangaf dat dat echt niet zo bedoeld was waren er twee mogelijkheden: of het gesprek ging door of er werd "gevraagd" of het "verkeerd" begrepen was en of het zo en zo bedoeld was!

Hij had een verhaal en ik luisterde en naarmate dat dat verder voortschreed liet hij zijn kwetsbaarheid zien. In de volgende sessies werd hij steeds opener en werden "gesprekspartners".

In de gesprekstherapie of het "helpende gesprek" of "praktische filosofie" hoe het ook wel genoemd wordt hoort het "VERHAAL" centraal te staan. Dat maakt

dat het "leren-luisteren" fundamenteel is in de zorgverlening- in welke vorm dan ook. Anders geformuleerd; "het leren luisteren" naar het verhaal van de verteller is van fundamenteel belang om tot herstel te kunnen komen, want in dat luisteren beantwoorden we de vraag "luister naar mij", "laat zien dat je er voor mij bent". Het is vaak deze existentiële eenzaamheid die deze vragen doet stellen. Als wij niet "horen" dan verdwijnt of ontstaat het vertrouwen niet en is het bijna onmogelijk om tot herstel te komen.

Dat vraagt van ons een andere attitude: nl. de ander onvoorwaardelijk te accepteren

Zo zal het "luisteren" kunnen leiden tot het "verhaal" en een aanzet tot herstel.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////